

לא הייתה רק לשעתה אלא נבואה שלא פסקה. ידוע בחסידות שבשם של הפרשה, אפשר למצוא את כל העניינים של הפרשה. שם הפרשה 'בהעלותך את הנרות', מדבר על לעתיד לבוא, כמו שביארנו שמרמז גם על חנוכת בית חשמונאי, וידוע שחנוכה ופורים לא בטלים אפילו לעתיד לבוא, והרי ש'בהעלותך' מרמז על עתיד לבוא, וכן הנבואה של אלדד ומייד היתה על גוג ומגוג ומה שיהי לעתיד לבוא, ובוז היא נרמזת בשם הפרשה 'בהעלותך את הנרות' – חנוכה לדורות.

"וַיִּשְׂאָרוּ... בַּמַּחֲנֶה שֵׁם הָאֶחָד אֶלְדָּד וְשֵׁם הַשֵּׁנִי מִיַּד וַתִּנָּח עֲלֵיהֶם הָרוּחַ וְהָמָה בְּכַתְּבִים וְלֹא יָצְאוּ הָאֵהָלָה וַיִּתְּנָבוּ בַּמַּחֲנֶה" (במדבר י"א, כו). משה אמר לקב"ה אחרי חטא המתאוננים: "הָאֲנֹכִי הֲרִיתִי אֶת כָּל הָעָם הַזֶּה אִם אֲנֹכִי יִלְדְּתִיהוּ כִּי תֹאמַר אֵלַי שְׂאֵהוּ בְּחִיקְךָ כְּאֲשֶׁר יִשָּׂא הָאֱמֹן אֶת הַיֶּנֶק" (י"א, יב) משה אומר, אם אני הייתי עושה את ההריון והלידה של עם ישראל כן היה לי כוח, שהרי לאימא יש את הכוח לגדל גם 20 ילדים, כי היא ילדה אותם.

כתוב במדרש שהיתה אשה במצרים שילדה ששים ריבוא בכרס אחת, ומי זו? זו יוכבד, שילדה את משה ששקול כנגד ששים ריבוא ישראל, אומר משה, אימא שלי יוכבד היה לה את הבחינה הזו של ללדת את עם ישראל, אבל אני לא הריתי ולא ילדתי, אני רק שקול כנגד כל בישראל. והקב"ה אמר לו: "אֶסְפָּה לִּי שְׁבָעִים אִישׁ מִזְּקְנֵי יִשְׂרָאֵל... וְלִקְחָתְךָ אֹתָם אֶל אֶהָל מוֹעֵד וְגו'". המספר שבעים עושה למשה בעיה, נכון ששבעים רומז לעניין של 'שבעים פנים לתורה', ולשבעים נפש של ישראל שירדו מצרימה, אבל הבעיה ששבעים איש זה לא מתלחק בשווה ל- י"ב שבטים. מה עשה משה? אומרת הגמרא שם, הביא ע"ב (72) פתקים, בשבעים פתקים כתב זקן, ובשניים הוא השאיר חלק, ואז חילק בשווה את הפתקים לכלל השבטים.

מדוע צריך לכתוב על שבעים פתקים זקן, ולא רק על שנים

יש שאלה, למה לטרוח ולכתוב בשבעים פתקים, אם רק שניים לא זוכים בהגרלה, תכתוב על שניים לא זכה, וכל השאר תשאיר חלק? שתי תשובות: א. ע"י שקיבלו הזקנים את הפתק שכתוב עליו זקן בכתב של משה, בכתובה הזאת קיבל אותו זקן את הסמיכה. בליקוטי מוהר"ן (תורה ס"א ח"א אות ב') כתוב שהסמיכה היא ע"י הכתב, והראיה מהפסוק שבפרשתנו 'וַתִּנָּח עֲלֵיהֶם הָרוּחַ וְהָמָה בְּכַתְּבִים', שע"י הכתב הייתה סמיכה. ולכן משה כתב זקן בשבעים פתקים, כי ע"י הפתק שכתוב בו 'זקן' – זה עצמו היתה הסמיכה של השבעים זקנים. ב. עוד פירוש יפה מאוד, אמרנו שרבנו כל פעם כשהוא מביא פסוק ובהמשך כתוב משהו לא כל כך טוב, (קללה או מיתה ח"ו וכדו'), אז רבנו כותב וכו' אלא אם כן הוא מוכרח לצטט את זה אבל אם לא, הוא יכתוב וכו' ויעדיף לא להעתיק את הלשון הלא טובה. רבנו אומר (ספר המידות) כשאתה דורש פסוקים, ויש אפשרות לדרוש פסוקים שמשמעותם טובה וברכה, ויש פסוקים שהמשמעות ההיפך, תדרוש דווקא פסוקים שמשמעותם טובה ולכן אם משה היה כותב על שני פתקים לא

הפיוס לאהרן במצות הדלקת המנורה, ומצות נרות חנוכה

"בְּהֵעֲלֹתְךָ אֶת הַנֵּרֹת אֶל מוֹל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה יֵאִירוּ שְׁבַעַת הַנֵּרוֹת" אומר רש"י: "לפי שכשראה אהרן חנוכת הנשיאים חלשה אז דעתו, כשלא היה עמהם בחנוכה לא הוא ולא שבטו", שהרי כל סדר הנשיאים היה על-פי הדיבור, כמבואר ברש"י (נשא ה, יא) "ויקריבו הנשיאים וגו'": "כי לא קיבל משה מידם עד שנאמר לו מפי הגבורה". ואהרון מאוד הצטער שלא הוא ולא שבטו השתתפו בחנוכת המזבח, ואמר לו הקב"ה: "חֵייד שֶׁלְךָ גְּדוּלָה מִשְׁלֵהֶם, שֵׁאתָה מְדַלֵּק וּמֵיטִיב אֶת הַנֵּרוֹת". ויש להבין: א. אהרון רצה להיות שותף בקרבנות, והקב"ה עונה לו יש לך מנורה? ב. למה הדלקת המנורה יותר גדולה מקרבנות הנשיאים? (עוד שואל הרמב"ן, למה חלשה דעתו, הרי אהרון הקריב הרבה קרבנות בימי המילואים? ועוד, למה הקב"ה ניחמו במנורה, ולא ניחמו בקטורת, או בעבודת יוה"כ שנעשית רק ע"י אהרון הכהן?). אלא העניין של המנורה זה מצוה תמידית, לעומת חנוכת המזבח שהיא מצוה לשעתה. ולכן א"ל הקב"ה ששלו גדולה. ולכאורה הרי גם המנורה תלויה בבית המקדש, וזה לא תמיד? וכתב הרמב"ן (בשם מגילת סתרים להר"ן ע"פ המדרש) "... אמר לו הקב"ה ... יש חנוכה אחרת שיש בה הדלקת הנרות, ואני עושה בה לישראל על ידי בניך ניסים ותשועה, וחנוכה זו קרויה על שמם, חנוכת בני חשמונאי, ולפיכך נסמכו הפרשות האלו". ולכן ניחמו הקב"ה דוקא בנרות, ורמזו לו על חג חנוכה לדורות.

למדנו שלחנוכה יש לו איזה עדיפות על אפילו הדלקת המנורה בבית המקדש. והטעם: כי הדלקת המנורה בבית המקדש נעשית ע"י הכהן. (אמנם שיטת הרמב"ם שגם זר כשר להדלקת המנורה, ולכן כתוב 'והדליקו נרות בחצרות קדשך', מתי מדליקים נר בחצר? הרי צריך להדליק בתוך ההיכל? והתשובה: הכהנים שנלחמו, היו טמאי מתים. והיה צריך ישראל שידליק, ולכן הדליקו נרות בחצר, כי זר לא יכול להיכנס להיכל). והעניין של חנוכה, שכל יהודי יכול להדליק את המנורה במצות נרות חנוכה, ולכן הקב"ה ניחם את אהרון במנורה, לומר לו: שלך גדולה משלהן, שאתה מדליק ומיטיב את הנרות במשכן. ובנוסף, מצות ההדלקה, היא לא רק בזמן בית המקדש אלא גם בזמן הגלות, כי יש מצוות נרות חנוכה לדורות, שמאירה להם את חשכת הגלות. ועוד, במנורה מדליקים שבע נרות, ובחנוכה שמונה נרות. וזה מרמז שהחנוכה זה משהו לדורות. כי 'שמונה' הוא מעל הטבע כמו שדרשו 'א"ז (ג"ז) 8) ישיר משה', ישיר שלעתיד לבוא.

נבואת אלדד ומייד וביאור מעשה הפתקים

ומזה נגיע לעניין בפרשה על אלדד ומייד שמתנבאים במחנה ולפי מ"ד אחד בגמרא (סנהדרין י"ז ע"א) הנבואה שלהם הייתה על עתיד לבוא על מלחמת גוג ומגוג. וכתוב בגמ' שהנבואה שלהם

מינא למעשה. וזוה גם הסיבה שכמה גלגולים שגילה האר"י לפני כן, לא מובאים בשער הגלגולים של מהרח"ו.

אלדד ומידד באו בגלגול שני האילמים שהיו בזמן רב

הרמ"ע מפאנו מגלה מי היו הגלגולים של אלדד ומידד. מסופר בגמרא (הגיגה ג.) שהיו שני אילמים בשכונה שהיה גר בה רבי יהודה הנשיא, וכל פעם שרבי היה מגיע לבית המדרש, גם הם היו באים ללמוד, והיו יושבים מול רבי, וכל מה שרבי אומר הם היו מהנהנים עם הראש, וממלמלים עם השפתיים את מה אומר. ראה רבי שבמשך תקופה הם באים לשיעור ומקשיבים, אבל הם לא יכולים לדבר ולהשתתף, ואז רבי התפלל עליהם ונפתח הפה שלהם והתחילו לדבר, וגילו שהם בקיאים בהלכה, בספרא, ספרי וכל התלמוד. מפרש רש"י 'הלכתא' זה ששה סדרי משנה, 'ספרא זה תורת כהנים, ספרי זה המדרש על במדבר דברים, (יש מקשים למה לא נזכר גם המכילתא?). 'תלמוד' זה כל הש"ס, והם ידעו את הכל בעל פה. מגלה הרמ"ע מפאנו בשם האר"י ששני האילמים הם גלגול של אלדד ומידד.

עוד אני רוצה לומר חידוש מבהיל שגיליתי היום, זה חידוש שירד היום בזכות השיעור שלנו בליקוטי מוהר"ן. בתורה צ"ו (ח"א) שעוסקת בעניין אלדד ומידד, רבנו פותח את התורה בפסוק: "אֱלֹקִים אֵל דָּמִי לֶךְ אֵל תַּחֲרֹשׁ וְאֵל תִּשְׁקֹט אֵל, הֶעֱנֵן הוּא כֶּךָ דִּידוּעַ הוּא שֵׁישׁ מְקוּם לְמַעַלָּה שְׁנִקְרָא אֱלֹדֵד וּמִידֵד שְׁמִשֵּׁם הַשְּׁפַע יוֹרֵד לְעוֹלָם". עכ"ל. רבותי, זה פלא פלאות איך שרבנו מכניס את הסוד של האר"י בלי להזכיר את הגמרא בחגיגה, בזה שמביא את הפסוק שאמר דוד להקב"ה אל תחרש ואל תשקוט (לא להיות אילים) ורבנו פותח את התורה של אלדד ומידד עם הסוד של האילמים. זו תורת רבינו, תורה שנכתבה ברוח הקודש.

אבל צריך להבין את הקשר בין אלדד ומידד לשני האילמים? מסביר החיד"א הקדוש (נחל קדומים) חידוש נפלא, שרומז על קשר בין אלדד ומידד והאילמים. ואומר, שפגעה בהם קללת יהושע שאמר "אדוני משה כלאם" – אותיות 'כאילם'. ומה מידה כנגד מידה בדבר? מסביר הרמ"ע, שבנבואה שהם התנבאו, לא נאמר להם 'לאמור'. תמיד כתוב "וידבר ה' אל משה לאמר", אבל הנבואה הזאת נאמרה רק להם ולא נאמר לאמרן, והיה אסור להם לגלות את זה לאף אדם, ובכל זאת הם גילו את הנבואה. מסביר הרמ"ע שלכן הייתה ליהושע קפיда עליהם, שהם אומרים את הנבואה, ואמר: "אדוני משה כלאם". וזו הסיבה שהם נענשו בגלגול הבא להיות אילמים, מכיון הם דיברו במקום שלא צריך לדבר, אז לכן הם נעשו אילמים.

הוספתי על זה עוד חידוש יפה. כתוב שרבי התפלל עליהם ואז נפתח הפה שלהם וראו שהם יודעים את כל התורה כולה. כתוב: "וַיֹּאמֶר לוֹ מֹשֶׁה הַמְקַנָּא אֶתָּה לִי וּמִי יִתֵּן כָּל עֵם ה' נְבִיאִים, כִּי יִתֵּן ה' אֶת רוּחוֹ עֲלֵיהֶם". מה זה רוח השם? כתוב "ויהי האדם לנפש חיה", ואומר התרגום 'רוח ממלא', ז"א שמשה רמז ליהושע: אתה אומר 'כלאם', זה 'כאילם' אבל אני אומר 'מי ייתן

זקן או לא בחר השם' אז יוצא שהוא היה כותב דבר לא טוב, ולכן העדיף לכתוב שבעים פעם 'זקן', ולא לכתוב שתי פעמים 'לא זקן'. וכעין המובא בגמרא (פסחים ג.) "עיקם הכתוב כמה תיבות כדי לכתוב בלשון נקיה, שנא': "את הבהמה אשר איננה טהורה" ולא כתב 'טמאה'. כי צריך תמיד לבחור בלשון טובה ונקיה.

משה עשה את ההגדרה, ואלדד ומידד נבחרו, כמ"ש "והמה בכתובים", אבל הם לא הלכו לאוהל מועד כי הם ראו שיש שניים שמתביישים שיצא להם פתק חלק, אמרו להם: 'קחו את הפתק שלנו, לכו במקומנו, והם נשארו במחנה. ומה השכר שקיבלו? הם זכו להתנבא במחנה. והנבואה שלהם הייתה בזכות עצמם ולא ממשה רבנו. אצל הזקנים כתוב: "וַיֵּאצֵּל מִן הַרוּחַ אֲשֶׁר עָלָיו וַיִּתֵּן עַל שְׁבָעִים אִישׁ הַזְּקֵנִים וַיְהִי כְּנוּחַ עֲלֵיהֶם הַרוּחַ וַיִּתְנַבְּאוּ וְלֹא יָסְפוּ" (יא, כה) משה האציל עליהם את הנבואה. אבל שאלדד ומידד קיבלו את הנבואה בזכות הווייתור שלהם.

נבואת אלדד ומידד משה תנוח נפשו בגן אלוקים יהושע מכניס

לאלדד ומידד היתה עוד נבואה על משה רבנו, 'מתנבאים' – זה ראשי תיבות: מ'שה ת'נוח נ'פשו ב'גן א'לוקים י'הושע מ'כניס. הם התנבאו את הנבואה הזאת ארבעים שנה קודם פטירת משה, ועוד אפי' לפני חטא המרגלים (שזה בפרשה הבאה), היינו קודם שנגזר ארבעים שנה, וגם קודם חטא מי מריבה. והם כבר אומרים בנבואה שמשה יפטר, ויהושע יכניס את עם ישראל לארץ. הנבואה הזאת לא הייתה ממשה רבנו, כי למשה רבנו זה לא התגלה, וכיוון שהם לא התנבאו ממשה, לכן הם יכלו לקבל נבואה מעצמם, מה יהיה בעוד ארבעים שנה כשיבואו לארץ ישראל, ומה יהיה לעתיד לבא. והחידוש הגדול ביותר נמצא ברמ"ע מפאנו בספר גלגולי נשמות.

קבלת מהר"י סרוק דרך הרמ"א מפאנו

וקודם שנביא את הדברים נספר קצת על הספר הקדוש הזה, בספר גלגולי נשמות שלו יש הרבה סודות שהוא קיבל מרבו המהר"י סרוק שהיה התלמיד הגדול של האר"י ז"ל, קודם שהגיע רבי חיים ויטאל, שאז כל תורת הקבלה היתה על ידו של ר' חיים ויטאל. וכשהגיע ר' חיים ויטאל המהר"י סרוק נסע לאירופה והפיץ שם את תורת הקבלה. לפני יותר מעשרים שנה כתבתי הקדמה לספר 'כנפי יונה', ושם הארכנו להסביר שיש הבדל גדול בין הקבלה שגילה האר"י לפני רבי חיים ויטאל, לבין הקבלה שגילה כשבא רבי חיים ויטאל. לפני כן האר"י ז"ל גילה קבלה מאוד גבוהה, כמו 'סוד המלבוש' 'סוד הטהירו' ועוד המון סודות, וכל הסודות האלו יותר בבחינת "דרוש וקבל שכר", כי לא היה בהם נפקא מינא למעשה מחמת גובהם הרם. לעומת זאת מאז שהגיע חיים ויטאל, האר"י ז"ל עשה סדר, והתחיל לדבר בעיקר מה'אצילות' ולמטה, ועניינים שיש בהם נפקא מינא למעשה, כגון: כוונות התפילה, כוונות המצוות, וכו' שהם אמנם דרושים פחות גבוהים, זה לא כמו סוד המלבוש והטהירו עילאה, ושאר העולמות שלמעלה מאדם קדמון. אבל מצד שני יש בזה נפקא

חי, כמו שזה ממש מול העיניים. וגם את נוסחא זו: 'די, 'דו, תלת וְאוּיִן. במנגינה של הרב שרעבי, ובבת אחת, כך היה הדיבור של הרב הכל בזריות.

פעם סיפרתי את סיפור הנס שלי שנולדתי מהברכה של הרב שרעבי, ההורים קצת חיכו אחרי החתונה, ואבא בא לרב לברכה, הרב שם את היד על הראש ואמר: "החודש בעזרת השם". וככה היה שבאותו החודש אימא התעברה בי בזכות הברכה של הרב שרעבי. גם אחר כך כשכבר נולדנו אני ואח שלי, היה כבר מאוד צפוף בבית, כי גרנו בדירה קטנטנה של חדר וחצי, ושוב אבא בא אל הרב שלו הרב שרעבי, והרב שם את היד על הראש ואמר: "ארבעה חדרים בעזרת השם". והנה אחרי כמה ימים באו אצלנו לבדוק מטעם המדינה מ'פסגות' או משהו כזה, ואמרו: 'איך גרים פה ארבע נפשות, ונתנו לנו זכות לקנות דירה בסנהדריה בתנאים כל כך טובים. ובאמת תוך זמן קצר ההורים זכו לדירה ארבעה חדרים בסנהדריה. ומה שמדהים שהנס לא הסתיים כאן, הרי היה צריך לקחת משכנתא ענקית, ואז בדיוק החליפו את הלירות והשקל, היום המשכנתא צמוד לדולר, אז עדיין לא היה את ההצמדות, והערך של הלירות ירד מאוד, וכל הזמן היה דיבורים אולי יעשו הצמדות, וסיפר אבא שלי שיום אחד לקח את כל המשכורת של חודש אחד, ושילם בה את כל שאר המשכנתא, זה היה ממש נס, שזה בערך כמו היום לשלם מיליון שקל במשכורת אחת. הרב מרדכי שרעבי זיע"א, היה במילה אחת משנה את הטבע, וזה "צדיק צושל ביראת אלקים".

להפוך את אותיות אל דמי לאותיות אלהים

איך יש כזה כוח גדול לצדיקים לעשות את השינוי של הטבע? מבאר רבנו: שכל העניין הוא שלא יהיה 'אל דמי, שאז אתה לא יכול להתפלל, אלא תכניס יו"ד (בדל"ת) בחינת עשרה מאמרות ותעשה מה-ד' < ה"א, וככה תהפוך את - 'אל דמי לשם 'אלקים מושלם. וזה העניין של קבלת ה'תפילה', התפילה היא, לקחת את הכוח של עשרה מאמרות, שבהם נברא העולם, שזה "בְּדָבָר ה' שָׁמַיִם נִעֲשׂוּ וּבְרוּחַ ה' כָּל צֶבְאִים", ולחדש אותו כי עדיין ממשיך הכוח של עשרה מאמרות. ולכן אם התפילה שלך היא בבחינת שם 'אלהים' - המרמו על בינה עילאה, יש לך את הכוח לשנות את הטבע, כמו העשרה מאמרות שינוי ובראו את כל העולם כולו אבל אם התפילה היא ח"ו בבחינת 'אל דמי, היפך שם אלהים, היא לא מתקבלת.

יוצא שכל העניין בתפילה, זה להפוך את האילם לבחי' תפילה. אמרנו שיש אל- דד ומי-דד, אומר החיד"א, 'אלו-מי זה יוצא אלמ"י (אותיות אילם) ואם כן, כבר באלדד ומידד נרמז העניין הזה של האלמ"י. וכאן אמר רבנו שצריך להוסיף את ה'יו"ד. ועפ"ז נוסף חידוש על דברי החיד"א, הרי כדי לעשות האילם שהוא 'אל דמי לשם אלקים, צריך להוסיף את ה'יו"ד לדל"ת, אז אם תכתוב אילמ"י (עם י נוסף) אז יצא לך גימטריה 1, שזה הייחוד של

את כל עם ה' נביאים, כי יתן ה' את רוחו עליהם" - רוחא ממללא, אני לא רוצה שיהיו אילמים, אלא שהם ידברו ויכולו להתנבא. איזו ענווה פלאית יש למשה רבנו, שאדרבה רוצה לפתוח להם את הפה שיהיה להם 'רוח ממללא' - כח הדיבור. וזה רמז נפלא, שכבר רבי על ידי הדיבור של משה "מי יתן וכו'" רבי יכל להתפלל על השני האילמים ולפתוח להם את הפה.

עכ"פ רואים מכאן שיש כוח עצום לצדיק למשול בתפילה שלו. והיום נלמד בעז"ה בתורה צ"ו, שהיא עוסקת בדרך שעל ידה זוכים להתפלל תפילה כזאת, שאתה תהיה מושל בתפילה שלך. כתוב: "צדיק מושל ביראת אלקים. מובא בגמרא (מועד קטן טו:) שהקב"ה אומר, אני מושל בעולם, ומי מושל בי? הצדיק, שאני גוזר גזירה והוא מבטלה. וכן להיפך שהצדיק גוזר גזירה ואני מקיים את הגזירה שלו, כמו כאן שרבי גזר עליהם משהו נגד הטבע שהם יוכלו לדבר, והתפילה שלו התקבלה.

לימוד תורה צ"ו בלקוטי מוהר"ן

אומר רבנו בתורה צ"ו: "ידוע הוא שיש מקום למעלה שנקרא אַלְדָּד וּמִיָּד שְׁמֵשׁ הַשֶּׁפַע יוֹרֵד לְעוֹלָם, כִּי הַשָּׁנִי אוֹתִיּוֹת א"ל, הֵם דָּד, וְהַשָּׁנִי אוֹתִיּוֹת מ"י-- הֵם דָּד, (לקוטי תורה להאר"י, פ' בהעלותך) - רבנו מחלק את השמות לשניים, אל-דד ומי-דד. דד+דד רומז לשני דדין, שזה בחינת השפע. 'אל-דד, זה דד חסד מימין, מבחינת "חסד 'אל' כל היום". ומי-דד - דד הגבורה מהשמאל, שמגיע מבחי' "אני בינה לי גבורה" שיש בו חמשים שערי בינה (כתוב בזהר שם מ"י גימ' נ, שייך לספירת הבינה). יש 'אל-דד זה הימני צד החסד, ויש 'מי-דד מידד שזה מבינה דרך הגבורה. "וְהַשֶּׁפַע נִקְרָאת ה"א, כַּמ"ש (פראשית מ"ז): "הא לכם זרע", וְנִשְׁלַם הַשֵּׁם אֱלֹקִים מְשֻׁלָּם". ע"כ. כלומר, הדדים זה לא מספיק, כי צריך שפע שבה מאות ה"א, כמ"ש ביוסף "הא לכם זרע". וכשיש 'אל' (אל-דד) ומי (מי-דד), וה"א באמצע, נשלם שם 'אלקים'.

אך הפסוק אומר "אלקים על דמי לך", המילה 'אל דמי אותיות 'אלוקים' ורק חסד ה"י (כלומר יש ד, והרי האות ה"א היא כמו אות ד' עם תוספת של יו"ד למטה וצריך להפוך את ה'ל-ה, להשלים שם אלהים) יש כמה כוונות בכתיבת אות ה', יש צורה שנקראת 'די', יש צורה שנקראת 'דו', ויש תלת ווי"ן. מה זה 'די'? יש בספר תורה פעמים שכותבים אות ה', כמו ד' ו-י' הפוכה < ה', ולפעמים צריך לכתוב בכוונות: ד' ו-וא"ו, וזה נקרא צורת 'דו'. (למדנו לפני פסח שזו ה-ה"א של האפיקומן "הא לחמא עניא". אומר האר"י ז"ל, שזה הה"א של צורת 'דו', שהרי מחלקים את המצה של האפיקומן לאותיות וא"ו ודל"ת). ויש עוד צורה שנקראת בשם 'תלת ואוי"ן. כותבים ו' למעלה, ו' מימין ו-ו' קצת קטנה משמאל וזה הה'.

קצת סיפורים על מורינו ורבינו הרב מרדכי שרעבי זיע"א

אבא שלי תמיד אומר נוסחא: 'די, 'דו, תלת וְאוּיִן. וכך היה אומר הרב שרעבי זצ"ל. סיפרתי בשיעור ביום רביעי, שאבא זוכר את הלשון שהיה הרב שרעבי אומר מילה במילה מלפני חמשים שנה, והוא אומר אותן המילים ואפילו באותה מנגינה שהיה אומר הרב מרדכי שרעבי, וברוך השם אצל אבא הכול

יִמְשְׁלוּ בְּתַפְלָתָם, וַיַּעֲלוּ כָּל מַה שִׁירְצוּ עַל דְּרָךְ: "צְדִיק מוֹשֵׁל יִרְאֵת אֱלֹקִים". פעם דיברנו שיש כאן חידוש גדול של רבנו. למה הקב"ה ברא את העולם? מה היה התכלית והתענוג שגרם לו לעשות את כל העולם כולו? כי הוא צפה שיהיה צדיקים כאלה במשך הדורות שכשהקב"ה גוזר גזירה יוכלו הצדיקים לבטל אותה על ידי התפילה שלהם, וזה התענוג הכי גדול של הקב"ה

(רואים מכאן שבעוה"ז אי אפשר להבין את הקב"ה, הרי אחת הבעיות הכי גדולות שיש לאדם, זה ששוכרים את המילה שלו, הוא כועס, אמרתי מילה ושוכרים את המילה שלי, אבל הקב"ה ישתבח ויתעלה שמו, ברא את העולם רק בשביל שיהיו צדיקים כאלו שע"י מעשיהם הטובים ימשלו בתפילתם, וזה התענוג הכי גדול של השם, בבחינת נצחוני בני וה' מחייך, כמובא בגמ' ב"מ נט:). ולמה? אומר הזוהר (דף ה' ע"א בהקדמה) "אמר הקב"ה: מה אני בראתי שמים וארץ כדיבורי, גם אתה תברא ותשנה ע"י דיבורך, שזוהי תפילת הצדיק שמשנה הטבע ומבטלת גזירות. כתוב (ישעיה סו, כב): "כִּי כְּאֲשֶׁר הַשָּׁמַיִם הִחְדָּשִׁים וְהָאָרֶץ הִחְדָּשָׁה אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה", עֲשֵׂה לֹא נֹאמֵר אֵלֵּא 'עוֹשֶׂה'. הקב"ה אומר, שמים וארץ זה דברים שצריך לעשות ולחדש כל הזמן, שמים וארץ חדשים. אלא שהקב"ה אחר ששת ימי בראשית, נתן לעולם להתנהג כפי הטבע, ולפי הטבע אי-אפשר לברוא שמים וארץ חדשים, אז יוצא שאין שום תענוג לקב"ה יותר מהעולם הזה, כי אין חדשות, הרי תענוג תמידי אינו תענוג. העולם הוא נברא, מעכשיו והלאה אם העולם ימשיך להתנהג כפי הטבע, לא יהיה כביכול תענוג לקב"ה מהעולם, כי תענוג זה רק חידושים, אם בשיעור אין חידושים, אז אין תענוג בשיעור, אך כשיש חידושים יש תענוג. אנתנו כמו הדגים, כל המים נמצאים ביס, אבל כשיורד טיפות גשם הם קופצים ופותחים את הפה, כי זה חידוש (שיש להם עכשיו מים מתוקים), הבריאה תמיד דברים חדשים, וגם הקב"ה אוהב חידושים. והקב"ה אמנם גזר לאחר ששת ימי בראשית שהעולם יתנהג על פי הטבע, אבל זה לא תענוג בשבילו, התענוג של ה' יהיה כשיבואו צדיקים, והם ישנו את טבע התפילה שלהם, ואז נעשה שמים חדשים וארץ חדשה, ויש דברים חדשים, זה יהיה מעניין וזה יהיה טוב.

לכן עיקר התענוג של הקב"ה זה כשמחדשים חידושי תורה. לכאורה למה דוקא חידושי תורה, אם אני לומד גמרא בלי חידוש זה לא טוב? הזוהר הקדוש מלמד אותנו איך כל מילה של חידוש תורה שאנו אומרים, עולה למעלה, ונעשית עטרה לקדוש ברוך הוא והיא טסה בכל העולמות, איזה דברים נפלאים. הנפש החיים (שער ד') מעתיק את כל הלשונות של הזוהר האלו באריכות, ולמה? כי חידוש זה תענוג. ולכן כשהקב"ה ברא את העולם הוא בראו בשביל להתענג משהיו צדיקים כאלה שישנו את הטבע בעולם, ע"י שיתפלו תפילות כאלה, בכח גדול, שיכול לשנות את הטבע בעולם.

כיצד דברים גבוהים אלו שייכים לכל יהודי ויהודי

אבל מחדש רבנו עוד: "וְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל יָכוֹל לְבֹא לְמִדְרָגָה זו, לְמַשֵּׁל בְּתַפְלָתוֹ" – (זה כפשוטו ממש, כל יהודי יכול!!!) אֵלֵּא שֵׁישׁ שְׁתֵּי מְנִיעוֹת: הָאֶחָת קִדְם הַתְּפִלָּה, הֵינּוּ שְׁעוֹמֵד לְהַתְּפַלֵּל בְּגְדוּלוֹת,

שם יק"ק (26) ושם אדנ"י (65), ז"א שכל העניין זה לקחת את האל' של אלדד ואת ה'מי של מידד, שזה אלמ"י (חסר יו"ד) ולהוסיף בו את היו"ד, היו"ד זה בחינת עשרה מאמרות, ואז יעלה 91, ייחוד הוי"ה אדנ"י – שזה בחינה של שינוי הטבע. כמה סודות יש מהחיבור של האר"י ז"ל עם רבנו הקדוש והחיד"א, וכשמחברים הכל, יוצאים דברים נפלאים ומתוקים מדבש ונפת צופים".

אותיות ג' ד' ה', גמול דלים ואז תהיה אות ה'

ואומר רבנו: "אֵךְ לְפַעְמִים יֵשׁ בְּעוֹנוֹת הַרְבִּים הַסְתַּלְקוֹת הַשָּׁפַע וְנַעֲשֶׂה מִן הָא דל"ת, עַל שֵׁם דְּלִית לָהּ מַגְרָמָה בְּלוּם'. ע"כ. מובא בגמ' (שבת קד). שנכנסו דרדקי לבית המדרש ודרשו: אל"ף ב"ת, גימ"ל דל"ת. ג"ד – גמול דלים. ג' זה אות עשירה דל"ת זה אות ענייה – דל". דלית לה מגרמה (מעצמה) כלום", אבל כשהגימל והדל"ת מתחברים, נעשית אות ה' שזה השכינה הקדושה. וע"י מה זה נעשה? ע"י הנתנה של הצדקה. אז למעשה צריך לתקן את האות ד', ולעשות אותה – ה' (ע"י היו"ד). והיו"ד זה מטבע שהעשיר נותן לעני, כי מה שחסר לד' זה המטבע (י), ואז יוצא שהעשיר (שהוא – ג', שזה צומל חסד') תורם לעני (שהוא ד' – דל') ונותן לו מטבע לצדקה (שזה ה-י). ובוזה נעשה מהדל"ת ה"א. ונהפך ה'אל דמי לשם 'אלהי'ם, וע"י הצדקה שנשלם שם 'אלקים' יכולה להתקבל התפילה. ונעשה עשירות וברכה.

ממשיך רבנו: "וְצָרִיךְ כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לִזְרוֹ אֶת עַצְמוֹ שִׁיעֲשֶׂה מִן הַד' – ה'". וכן בהמשך אומר רבנו: "וְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל יָכוֹל לְבֹא לְמִדְרָגָה זו לְמַשֵּׁל בְּתַפְלָתוֹ...". – הסוד הזה הוא לא רק לצדיקים גדולים אלא כל אחד מישראל צריך לעשות מד' ה"א. הסברנו שאפשר לעשות את זה ע"י צדקה. אבל כאן בתורה רבנו אומר שעושים את הדבר הזה בתפילה בדרך אחרת. וז"ל: "וְכִיצַד עוֹשִׂין מִן הַד' – ה'? כתוב: "לִי גִלְעָד וְלִי מְנַשֶּׁה אֶפְרַיִם מְעוֹז רֹאשִׁי יְהוּדָה מְחֻקְקִי". ומה פשט הפסוק? מסביר במצודת דוד, דוד המלך התנבא שבזמן רחבעם נכדו, עתידה המלכות להחלק, ויהיה מלכות אפרים, ואיתו יהיו עשרת שבטים, ויהיה גם את מלכות יהודה, ואז אומר דוד: "לִי" – כלומר, בזמני – לי גלעד, לי מנשה, ואפרים מעוז ראשי וגו' – כולם היו אתי ביחד ולא נחלקו. אבל: "יהודה מחוקקי" – גם אחרי שתיחלק המלכות הוא תמיד חקוק איתי. ורבינו יבאר: בפנימיות שהכוונה על כח התפילה שאפרים ומנשה הם כח התפילה כמו שיתבאר בהמשך התורה הזו, ואפשר לקשר את הפירוש הזה עם הפשט, הרי דוד מתנבא על חלוקת המלכות, דהיינו שיעזבו אותו עשרה שבטים, דהיינו שיהיה חסר את האות י' שהיא עשרת השבטים, והתיקון הוא להשלים את אות ד' לעשות את ה' ע"י תוספת האות י', היינו ע"י שיחזרו עשרת השבטים למלכות דוד.

התענוג של ה' ית' שצדיקים ימשלו בו כביכול בתפילתם

רבנו מסביר: "הַפְּרוֹשׁ הוּא כָךְ, כִּי קִדְם בְּרִיאַת הָעוֹלָם הַשֵּׁם יִתְפַּרֵּךְ עֲדוֹן וְקִשָּׁט אֶת עַצְמוֹ בְּתַפְלָתוֹ וּבְמַעֲשֵׂים טוֹבִים שֶׁל צְדִיקִים, שְׂצָפָה שִׁיְהִיו צְדִיקִים, שְׁעַל יְדֵי מַעֲשֵׂים טוֹבִים שֶׁלָּהֶם

איך יוסף קורא את שם בנו על זה שהוא שכח את כל בית אביו

ועתה, הפיתרון לבעיית הגאווה, הוא שצריך לשכוח את גדלותו ויחוסו, ואת עמלו בעבודת ה', זה בחינת 'מנשה', "כי נשני אלוקים את כל בית אביו, ואת כל עמלו" כשיוסף קורא שם לבנו הבכור, קורא לו מנשה. ויש להקשות למה יוסף אומר ששכחתי את בית אבא שלי, הרי זה הבית הכי טוב בעולם? (כתוב שהיתה על יוסף תביעה על השכחה, על שכח שאביך בוכה ומתאבל, ואתה מסלסל בשערך? מיד גידה בו את הדוב"), ועוד הוא קורא לבן שלו 'מנשה' ע"ש השכחה?

רבנו מסביר, שיוסף רצה להגיע לשפלות, אני שוכח שאני בן של יעקב, אני לא מיוחס, אני איש פשוט, שכחתי את בית אביו. והדבר השני, גם שכחתי: "ואת כל עמלי" – זה עמל התורה ועבודת השם, את הכל שכחתי. ועכשיו אני מתפלל כמו איש פשוט פשוט, לא כבן של יעקב, ולא כאדם שעמל בתורה. אלא איש פשוט. ולכן צריך לפני התפילה לעשות בחינת 'מנשה' לשכוח את יחוסו ומעלתו, ולבא כמו איש פשוט, וזה בהתבודדות שקודם בתפילה, ישפיל ויבזה את עצמו קצת, וימעט בכבוד עצמו, וגם אם הוא מיוחס או יחשוב: 'איפה אבא שלי ואיפה אני, ככה שאדרבה, הייחוס הוא רק ביוון בשבילו. ואם הוא לומד הרבה וכן צדיק שעובד את השם, יגיד: כמה עדיין הייתי יכול לעשות יותר, כי כל אחד יודע שהוא יכול לעשות פי כמה וכמה יותר בלימוד התורה ועבודת ה' והמצוות, והעצות הזאת מאוד תעזור לו בעניין ה'נשני' השכחה.

כיצד לתקן את עצמו ממחשבות זרות שבתפילה

עוד מגלה לנו רבנו את הסוד מאיפה מגיעים לאדם מחשבות זרות בתוך התפילה ואומר: "כפי מחמת עוונות הראשונים במזיד, או שהרהר במזיד, נופלים לו מחשבות זרות בתפלתו ומחמת המחשבות זרות, גם בן אי אפשו למשל בתפלתו". אדם שלא חזר בתשובה על עוונותיו כראוי, לא יכול להינצל ממחשבות זרות שבאים מהעוונות וההרהורים שהיו לו, והם ירדפו אותו גם עשרות שנים, כל עוד שלא עשה עליהם תשובה. ולמה יש מניעות תפילה בכוונה? כי אם אדם מתפלל תפילה כמו שצריך הוא יגיע למדרגות גבוהות ונוראות. כמה רבנו נלחם על זה שנוכל להתפלל תפילה כמו שצריך בכוונה. עד כדי כך שכתוב בתורה ק"כ (ח"ב) שהוא רצה שלא נתפלל עם כוונות של ההקבלה, כי הכוונות בעצמם מפריעות להגיד את התפילה, בכוונה הפשוטה של מילות התפילה. (ולתכוון לדבר אותם אל הקב"ה, כמו שאתה מדבר עם אדם חשוב, שאתה מתכוון למילים שאתה מדבר).

הסיפור עם הרב אלפנדי ור' שאול דוויק במנחת יום כיפור

כדי לומר את המילים עם הכוונה ולקשר את המחשבה למילים, אתה צריך להיות נקי משום מחשבה, (אפילו מהכוונות של האר"י ז"ל, כי אנחנו לא מסוגלים להכניס את כל הכוונות של האר"י ז"ל עם הפשט של המילים) רבנו אמר שהצדיקים הגדולים יש להם את הכוח להכניס את הכוונות בתוך ביאור המילות של התפילה. יש סיפור ששמעתי מאבא שלי על הרב אלפנדי זצ"ל, שהיה לפני 80 שנה, (מרוך הרב

שהוא מ'חם גדול או מחמת שהוא עמל ויגע בעבודת הבורא (או ת"ח) ומחמת זה אי אפשר שיהיה ממשלה לתפלתו, (והעצה היא: רק צריך לשכח כל זאת, ויהיה נדמה לו כאלו היום נברא, והוא יחיד בעולם). (תמיד בעבודת השם יחשוב שאין לו רק את אותו יום שעומד בו, והוא יחיד בעולם. ואם יש לאדם קצת גאווה, או הוא כבר לא יכול למשול בתפילה). אומר רבנו: "וזהו בחינת מנשה, לשון נשיון ושכחה (בראשית מ"א) "כי נשני אלוקים את כל בית אביו" – זה הייחוס. "ואת כל עמלי" – שעמל בעבודת הבורא. (ומיד נרחיב בזה, איך יתכן שיוסף אומר כך על עצמו שהוא שכח את כל בית אביו, ויובן דברי רבינו כאן). והמניעה השנית, היא בתוך התפילה... נופלים לו מחשבות זרות בתפלתו, ומחמת המחשבות זרות גם בן אי אפשר למשל בתפלתו.

ונרחיב מעט, כי זה העיקר שנוגע לנו למעשה. כדי שאדם ימשול בתפילה, צריך שהוא יהיה מרכבה לשכינה. בשעה שאתה מתפלל, תכוון שאתה מרכבה לשכינה, ואתה כביכול יד אריכתא של השי"ת, ואז אתה יכול למשול. כי מה זה 'צדיק מושל ביראת אלוקים'? שהצדיק גוזר גזירה והקב"ה מקיים. איך זה להיות? אלא הכוונה שהצדיק בעצמו נעשה מרכבה לשכינה, וא"כ הדיבור שלו זה הדיבור של השכינה. ובאמת כשהצדיק מבטל גזירה, או גוזר גזירה, זה נקרא שהקב"ה גוזר, כי הפה של הצדיק, זה הפה של הקב"ה. אבל איך אני אוכה שהקב"ה ישכון בפה שלי, ואני יוכל למשול בתפילה ולשנות את הטבע? ע"י "ואת דכא ושפל רוח אשכון" אבל אם יש להצדיק טיפה גאווה, הכל הלך, הוא לא יכול להיות מרכבה לשכינה. הקב"ה אומר: "אין אני והוא יכולים לדור יחד בכפיפה אחת". כי כדי שתוכל לפעול בתפילה שלך ולשנות את הטבע אתה חייב להיות בעונה גמורה. כי הרי לא אתה באמת פועל, אלא רק השכינה ששורה עליך, וכדי שתשרה שכינה עליך, אתה חייב להיות בענווה ושפלות גדולים, ואז אפשר להיות כלי קיבול לשכינה הקדושה.

דבר שני – התפילה צריכה להיות בריכוז גמור, רק במילות של התפילה, בלי מחשבות זרות, ואז התפילה יכולה לעלות ולהתקבל, אבל אם יש לאדם מחשבה זרה בתוך התפילה, (חושב על הבנק, נוכר בילד שלו באשתו, בכל הבלאגן שלו, אדם עומד שמונה עשרה, ונכנסים כל המחשבות של היום ואתמול, וכל השבוע, ומה יהיה וכו') זה גורם שהתפילה הזאת מתביישת לעלות לפני הקב"ה, כי היא עולה עם כל המחשבות הזרות, ואז התפילה לא מתקבלת. יוצא שיש שתי מניעות: א. שאדם לא מספיק עניו ושפל, וממילא הדיבור שלו הוא לא דיבור של הקב"ה, ואין כאן 'צדיק מושל ביראת אלוקים'. כי צדיק המתפלל זוכה שתהיה שכינה מדברת מתוך גרונו, ולכן מה שהוא גוזר מתקיים. ב. צריך שזו תהיה תפילה זכה בריכוז ובלו מחשבות זרות.

הרבה פעמים כשאדם שזוכה לתפילה בצעקה בכוונה גדולה ועם דמעות, התפילה הזו היא מתקבלת, והטעם: כיון שהיא הייתה בלי מחשבות זרות, והיא עולה למעלה והיא לא מתביישת, כי היא תפילה נקייה וזכה ושלומה.

ביצד נעשה תיקון התפילה ע"י בחינת 'אפרים' - תקון מחשבות זרות

עוד אומר רבינו שצריך לעשות את התפילה בבחינת 'אפרים', ובחינת 'אפרים' היא מלשון פריה ורביה, דהיינו להביא דבר חדש שהיה מקודם לכן בעניות וחרב ויבש ולהכניס אותו לקדושה, כי כל המחשבות זרות הם בודאי מדבר יבש וחרב, אבל כשאתה נלחם בהם ונעשית מלחמה בראש שלך, ואתה מנצח את המלחמה, וזוכה כן לכוון בתפילה ולהסיח את הדעת מכל המחשבות הזרות, אזי יש להקב"ה תענוג מהמלחמה הזו בעצמה.

מבואר לקמן (תורה רל"ג), שהמחשבות הטובות הם בחינת חיות הטהורות, והמחשבות הזרות הם חיות רעות, והם נלחמים זה בזה, ויש תענוג להקב"ה מהניצחון, כמו שיש לפעמים אצל המלכים שביומא דפגרא שלהם הם אוהבים לראות מלחמות בין החיות ולראות מי המנצח, כך כביכול יש להקב"ה תענוג מהמלחמה שנעשית אצלך במוח, ואז נעשה שגם המחשבות זרות הם נעשות כסא לקדושה, כי דוקא על ידי שהתגברת עליהם וניצחת את המלחמה נעשה תענוג להקב"ה, כי בלי המחשבות זרות שנכנסו לא היית צריך להתגבר עליהם, ואז לא היה את התענוג הזה של ניצחון המלחמה שלך להקב"ה.

וזה נקרא שנהפכים הזדונות לזכויות, כי באמת המחשבות זרות באו מהזדונות שלך, אבל עכשיו שהתגברת על אלו המחשבות ונעשה דוקא על ידי המחשבות הזרות האלו תענוג להקב"ה, בזה בעצמו הופכים את הזדונות לזכויות. וזה נקרא 'אפרים' שהפירני בארץ עניי, שגם במקום החרב והיבש של העבירות והזדונות, של ההרהורים שהיו לו במזיד, נעשה משם בסוף תענוג לה' ית' מתי שהתגברת עליהם.

וזה הדבר השני שצריך לעשות בתפילה, כלומר מלבד לשכוח את היחוס והמעלות שיש לו, צריך גם כן להתפלל בבחינת אפרים, המרמז על ניצחון המלחמה על המחשבות זרות, ולהפוך אותם כסא לקדושה שדוקא דרכם בא תענוג להקב"ה, וע"י שתי העבודות האלו התפילה מתקבלת בעזרת ה'.

וזה התענוג של הקב"ה, כי אפי' קודם שנברא העולם, היה תענוג גדול להקב"ה רק מזה שצפה שעתידים להיות צדיקים כאלו שימשלו בתפילתם, קל וחומר בשעה שיש כבר כאלה צדיקים שמושלים בתפילתם וממשיכים את החסד אל של הקב"ה, ולא שוקטים ולא דוממים, כי על ידי החסד הם מעוררים את העשרה מאמרות שהם בחינת האות י' החסרה באות ה' כשהיא דלה ועניה, ועל ידי שמעוררים את העשרה מאמרות ומתעוררת ה' – י' נשלמת אות ה', ויורד השפע של אלרד ומידד שהם בחינת שתי הדדים דרך האות ה' שהיא בחינת צינור השפע, ה' יזכנו.

שבת שלום ומבורך עריכה: ליאור גבע

(מוקדש לע"נ צביה בת סאלם – צדוק בן צאלח – חיים בן מוסא ז"ל ת.נ.צ.ב.ה.
לעילוי נשמת אברהם פואד בן אילנה הלה ז"ל / ולעילוי נשמת: חממה בת סאלם ז"ל)

עובדיה הכיר אותו), הוא האריך ימים וחי 115 שנים. והוא היה תקיף שבתקיפים, אפילו הגויים פחדו ממנו. הוא היה גר בצפת. (אחד החברים שלנו גר היום בבית של הרב אלפנדר, זה נקרא שם 'יקב אבוהב') הערבים שהיו בצפת היו מאוד רשעים ואכזריים, אבל הם פחדו מאוד מהרב אלפנדר, כי הוא היה תקיף מאוד. פעם בזמן מנחה של ערב יום כיפור, הרב אלפנדר במקום ללכת לבית הכנסת הרגיל שלו, הוא החליט שהוא הולך לבית הכנסת של המקובלים, הוא הגיע לשם, ואז כולם כיבדו אותו, אבל כיוון שהוא בא, הוא גם בעל הבית על התפילה, והוא אמר להם, אמנם אתם מקובלים, אבל אני לא רוצה שתתפללו עכשיו על פי הכוונות ותאריכו בתפילה, אלא נעשה תפילה רגילה. הם כולם נבהלו. מה נעשה, למדנו את כל הכוונות במשך חודשים, עכשיו הרב אומר שנעשה תפילה רגילה. ושם היה את הרב שלהם שקראו לו רבי שאול דוויק, (שהוא רבו של רבי מרדכי שרעבי, שהוא רבו של אבא, ולכן כל פסקי ההלכה בקבלה שאבא מלמד, הכל זה על פי רבי שאול דוויק, כי כך הוא קיבל מרבו רבי מרדכי שרעבי). רבי שאול היה גאון גדול בקבלה והוא היה סגי נהור, והסיבה, כי פעם הוא עבר ניתוח בבית חולים, והיה שמה רופא נוצרי, וידוע שהוא קלל בכוונה את מאור עיניו כדי להחשיך מאורם של ישראל ה' יצילנו. בכל אופן ר' שאול היה לו זכרון משהו פלאי. הרב משה הלל כתב את ההתולדות של רבי שאול דוויק באיפת השדה, הוא בא ושמע מהסבא של אבא שלי, שהוא היה זוכר את כל הסיפורים. הסבא רבא שלי סיפר שלרבי שאול דוויק היה לו זיכרון כל כך טוב, שהוא היה פותח את הספר הוא היה ממשש, ולפי העובי של הספר היה יודע איזה דף הוא נמצא, וגם מתוך הזיכרון היה מצביע על השורה בעמוד. הוא זכר הכל בעל פה, והוא היה סגי נהור, ומצביע עם האצבע על המילה שבה קוראים מהזיכרון, הכל היה מצולם לו מול העיניים שלו. הוא ידע את כל התורה כולה. ובאמת הספר שלו 'איפה שלמה' על אוצרות חיים, זה הספר הכי עמוק, אני זוכר איך שאבא היה מתייגע על כל חידוש של רבי שאול, איך היו יושבים כל האריות שבחבורה, ומתווכחים כך אומר רבי שאול ולא כך, ומפלפלים בתורתו. ומסבירים שורה אחר שורה כדי להבין כל מילה שלו. ונחזור לסיפור: באותו מעמד עם הרב אלפנדר, אמר להם רבי שאול 'אני אעלה חזן'. הרי הוא היה מתפלל את כל סידור הרש"ש הכול בעל פה. ואז הוא עלה והתפלל במהירות כבקשת הרב אלפנדר, והכניס את כל הכוונות במהוול (במנגינה) של התפילה. והרב אלפנדר לא הרגיש בכלל שעשו כוונות, וכל זה בכח הזכרון העצום שהיה לו, אז גם כשהתפלל במהירות הוא ראה את כל הכוונות מול העיניים וכיוון בהם.

אדם כזה יכול להכניס את כל הכוונות של הארז"ל תוך פירוש המילות, וכמו שאומר רבינו שרק כך אפשר להתפלל בכוונות. אבל אנחנו שלא יכולים לעשות את הדבר הזה, אז נתפלל כמו שכתוב במשנה ברורה (בשם הר"ש מקינון) שאפילו אחרי שלמד את כל הכוונות, הוא היה מתפלל כתינוק בן יומו והעיקר לזכות לכוונה פשוטה בתפילה בפירוש המילות.